

Üniversite Öğrencilerinin Duygu Düzenleme Güçlükleri ile Kumar Oynama Eğilimi Arasındaki İlişki

Dilek AYAKDAŞ DAĞLI¹, Nesrin ÇUNKUŞ KÖKTAŞ², Hülya ARSLANTAŞ³,
Leyla BAYSAN ARABACI⁴

ÖZET

Amaç: Bu çalışma üniversite öğrencilerinin duygu düzenleme güçlüğü ile kumar oynama eğilimi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, kesitsel ve ilişki arayıcı türdedir. Araştırma evrenini, Şubat-Eylül 2022 tarihleri arasında üç farklı ilde bulunan üç devlet üniversitesinde öğrenim gören 69000 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Evreni bilinen örneklem yöntemi ile yapılan hesaplamaya göre 750 öğrenciden veriler yüz yüze toplanmıştır. Çalışmada Tanıtıcı Bilgi Formu, South Oaks Kumar Tarama Ölçeği (SOKTT), Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği (DDGÖ) olmak üzere üç form kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistikler (sayı-yüzde dağılımı) ve ölçek puan ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Üniversite öğrencilerinin %51,6'sı kadın, %48,4'ü erkektir. Öğrencilerin %42'si hayatında en az bir kez kumar oynadığını ve %25,3'ü halen kumar oynamaya devam ettiğini belirtmiştir. Üniversite öğrencilerinin DDGÖ toplam puan ortalaması 38,14±14,37 olup duygu düzenlemede orta düzeyde güçlük yaşadıkları ve SOKTT toplam puan ortalamasının 5,12±3,18 olduğu bulunmuştur. DDGÖ toplam puan ortalamaları ile SOKTT toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=0,304$, $p<0,05$). Üniversite öğrencilerinin kumar oynama eğilimini, DDGÖ üç alt boyutunun (Açıklık ($\beta=0,258$, $p=0,001$), Amaç ($\beta=0,156$, $p=0,021$) ve Kabul Etmeme ($\beta=0,122$, $p=0,006$)), erkek cinsiyetinde olmanın ($\beta=-1,988$, $p=0,001$) ve ailede kumar oynama ($\beta=1,768$, $p=0,001$) durumlarının yordadığı belirlenmiştir. ($p<0,05$).

Sonuç: Üniversite öğrencilerinde duygu düzenleme güçlüklerinin yaşanması, öğrencilerin kumar oynama eğilimleri üzerinde önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Duygu Düzenleme, Kumar Oynama, Öğrenciler

ABSTRACT

Relationship Between Emotion Regulation Difficulties and Gambling Tendencies of University Students

Objective: This study aims to examine the relationship between university students' difficulties regulating emotions and their tendency to gamble.

Method: The population of this cross-sectional and correlational study consisted of 69,000 undergraduate level students studying at three state universities in three different provinces in Turkey between February-September 2022. Based on the calculation using the sampling method of the known population, study data were collected face-to-face from 750 students. The data were collected using three tools: a descriptive information form, the South Oaks Gambling Screening Test (SOGS), and the Difficulties in Emotion Regulation Scale-Brief Form (DERS-16). Descriptive statistics, Pearson correlation and Multiple Linear Regression analysis were used to analyze the relationship among the scales' mean scores.

Results: Of the participating university students, 51.6% were female and 48.4% were male. Of these students, 42% stated that they had gambled at least once in their lives and 25.3% of them were still gambling. The mean DERS score was 38.14±14.37, which indicated a moderate difficulty in emotional regulation, and the mean SOGS score was 5.12±3.18. A positive and significant correlation was found between DERS SOGS ($r=0.304$, $p<0.05$). It was determined that university students' tendency to gamble was predicted by the three sub-dimensions of the DERS (Clarity ($\beta=0.258$, $p=0.001$), Purpose ($\beta=0.156$, $p=0.021$) and Non-Acceptance ($\beta=1.768$, $p=0.001$)), being male and gambling status in the family ($p<0.05$).

Conclusion: Emotional regulation difficulties in university students may play an important role in their gambling tendencies.

Keywords: Emotion Regulation, Gambling, Students

How to cite: Ayakdaş Dağlı D, Çunkuş Köktaş N, Arslantaş H ve ark. (2025) Üniversite Öğrencilerinin Duygu Düzenleme Güçlükleri ile Kumar Oynama Eğilimi Arasındaki İlişki. *Türk Psikiyatr Derg* 36:19. <https://doi.org/10.5080/u27412>

Geliş Tarihi: 21.09.2023, **Kabul Tarihi:** 06.03.2024, **Çevrim İçi Yayın Tarihi:** 19.07.2024

¹Dr. Öğr. Üyesi, ⁴Prof. Dr., İzmir Katip Çelebi Üniv. Sağlık Bilimleri Fak., Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD, İzmir; ²Öğr. Gör. Dr., Pamukkale Üniv. Sağlık Bilimleri Fak., Psikiyatri Hemşireliği AD, Denizli; ³Prof. Dr., Adnan Menderes Üniv. Hemşirelik Fak., Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD, Aydın.

Öğr. Gör. Dr. Nesrin Çunkuş Köktaş, e-posta: ncunkus@pau.edu.tr

GİRİŞ

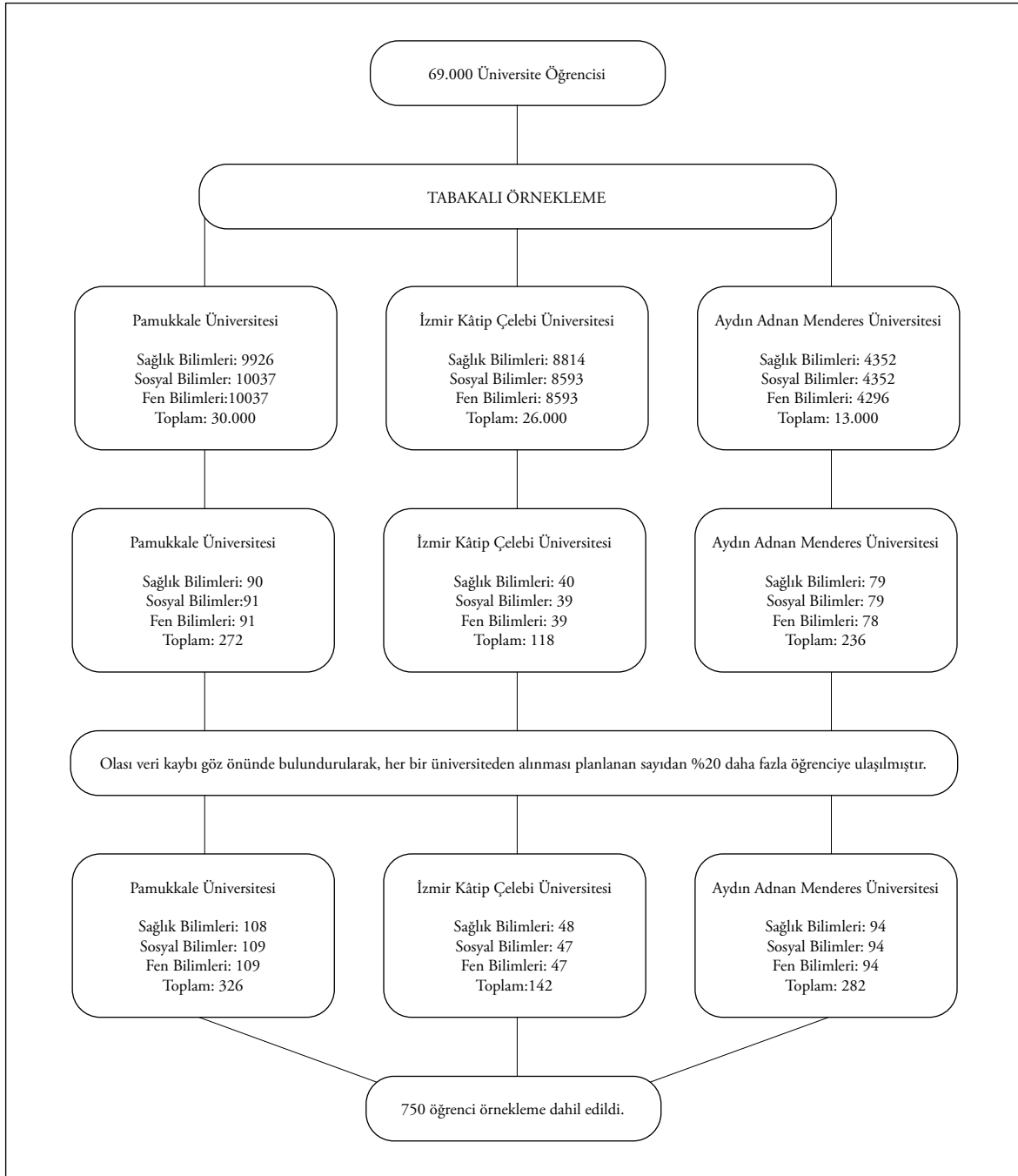
Dünya'nın ortak sorunu haline gelen kumar, iskambil oyunlarını, beceri isteyen birçok şans ve bahis oyunlarını kapsamaktadır (Calado ve Griffiths 2016, González-Roz ve ark. 2017). Teknolojik gelişmeler sonucu gündün güne çeşitlenen ve çoğalan kumar oyunlarının artması kumar oynama bozukluğunun yaygınlaşmasına yol açmaktadır (Calado ve ark. 2017a). Dünya çapında kumar oynama yaygınlığı yetişkinlerde %0,12-5,8 (Calado ve Griffiths 2016) ve ergenlerde %0,2-%12,3 (Calado ve ark. 2017a) olarak bildirilmektedir. Yer aldığı birçok kültürde boş zaman ve eğlence aktivitesi olarak bilinen kumar oynama, bireysel, ruhsal ve sosyal sorunlara yol açmaya başladığında patolojik düzeye ulaşabilmektedir (George ve ark. 2016). Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabının (DSM-5) beşinci baskısında, "Kumar Oynama Bozukluğu (KOB)" bağımlılık yaratan bir bozukluk olarak sınıflandırılmıştır (APA 2013). Kumar oynama sıklığının erken yaşlarda başlaması ve yüksek olması, ilerleyen dönemlerde problemlerle kumar oynama sorununun ortaya çıkmasına sebep olmaktadır (Winters ve ark. 2002). Türkiye'de kumar oynamanın yasal olmamasına rağmen teknolojinin gelişmesiyle beraber çevrim içi kumarın hızla yayıldığı görülmektedir (T. C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Raporu 2017). Üniversite öğrencilerinin son yıllarda, özellikle pandemi süreci ile birlikte, öğrenimlerini devam ettirmek amacıyla teknoloji ile iç içe olmaları sanal ortamlarda kumar oyunları ile karşılaşma ve kumar oynama eğilimi gösterme olasılıklarını daha da arttırmaktadır (Azevedo ve ark. 2023). Öte yandan, çalışmalarda, Kumar Oynama Bozukluğu olan bireylerde, özkıyım riski, düşük benlik saygısı, depresyon, anksiyete ve alkol/madde kullanımının yüksek olduğu belirtilmektedir (Çakmak ve Tamam 2018, Mills ve Nower 2019, Ögel 2010). KOB olan bireylerin kişilik özelliklerine bakıldığında, daha ziyade heyecan arayan ve çabuk sıkılan ya da dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan bireyler olduğu görülmektedir (Geniş ve Aksu 2020). Bazı çalışmalarda bireylerin olumsuz düşüncelerinden ve duygularından kaçmak, duygularını düzenlemek ya da olumsuz durumlardan kurtulmak için bağımlılık yapıcı davranışlara yöneldikleri gösterilmiştir (Aldao ve ark. 2010, Tice ve ark. 2001).

Kişilerin olumsuz duygularını tanımlayamaması, olaylar karşısında duygularını kontrol edememesi, duygularını durumlara bağlı olarak değiştirememesi ve dürtüsel davranışlarını kontrol edememesi duygu düzenleme güçlüğü olarak tanımlanmaktadır (Gratz ve Roemer 2004). Üniversite öğrencileri gerek gelişim dönem özellikleri gerekse aile ortamından ayrılma ve buna bağlı yaşadıkları güçlüklerle tek başına mücadele etmek zorunda kaldıklarında sıklıkla duygularıyla hareket edebilmektedir. Bu sebeple zaman zaman duygularını yönetmede veya düzenlemede zorluk yaşayabilmektedir.

Duygu düzenleme güçlüğü olan bireyler, olumsuz duygularından kaçmak, duygularını yeniden düzenlemek veya kurtulmak için kumar oynama gibi bağımlılık yapıcı davranışlara yönelebilmektedir (Aldao ve ark. 2010). Konu ile ilgili yapılan çalışmalarda bireylerin duygu düzenleme güçlükleri ile kumar oynama bozukluğu arasında pozitif ilişki olduğu bildirilmiştir (Estevez ve ark. 2021, Torrado ve ark. 2020). Bu bilgiler ışığında, kumar oynama eğilimi için ergenlikten yetişkinliğe geçiş dönemi olan üniversite öğrencilerinin riskli gruplar arasında yer aldığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu nedenle, üniversite öğrencilerine yönelik tarama ve önleme çalışmalarına öncelik verilmesi gerekmektedir. Birincil önleme kapsamında sorunun tanımlanması ve risk altındaki grupların belirlenmesi, psikiyatri çalışanlarının önemli sorumluluklarındandır. Alan yazında üniversite öğrencilerinin kumar oynama eğilimi ve duygu düzenleme güçlüğü arasındaki ilişkiyi inceleyen sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır (Torrado ve ark. 2020). Araştırma sonuçlarının, alanda çalışanların kumar oynama bozukluğunun önlenmesine yönelik faaliyetler geliştirmesine ve gerçekleştirmesine önemli katkısı olacaktır. Bu çerçevede, bu araştırma üniversite öğrencilerinin kumar oynama eğilimini ve duygu düzenleme güçlüğüne saptamak ve bu iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma, kesitsel olup, ilişki arayıcı türdedir. Veriler, bir üniversitenin girişimsel olmayan etik kurulundan (Tarih: 24.03.2022, No: 0143) etik kurul onayı ve araştırmanın yürütüldüğü üç üniversite rektörlüklerinden izin alındıktan sonra anket formları aracılığı ile yüz yüze toplanmıştır. Araştırma evrenini, Şubat 2022-Eylül 2022 tarihleri arasında üç farklı ilde bulunan üç devlet üniversitesinde öğrenim gören 69000 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Evreni bilinen örneklem yöntemi ile yapılan hesaplama göre araştırma örneklem sayısı 626 olarak belirlenmiştir. Veriler toplanırken, her bir üniversite sağlık bilimleri, sosyal bilimler ve fen bilimleri olmak üzere tabakalara ayrılmış ve öğrenciler rastgele seçilmiştir. Tabakalar oluşturulurken Şiran (2022) çalışması referans alınmış ve buna göre bir ildeki üniversiteden 236, diğer ildeki bir üniversiteden 272 ve diğer bir ildeki üniversiteden 118 öğrenci alınması hedeflenmiştir. Olası veri kaybı göz önünde bulundurularak, her bir üniversiteden alınması planlanan sayıdan %20 daha fazla öğrenciye ulaşılmıştır. Son olarak, veri analizi toplam 750 öğrenci (her bir üniversiteden 142-282-326 öğrenci) anketi üzerinden yapılmıştır. Şubat-Eylül 2022 tarihleri arasında araştırmanın yürütüldüğü üniversitelerde öğrenim gören ve araştırmaya katılma konusunda gönüllü olan öğrenciler araştırmaya dahil edilmiş olup veriler yüz yüze araştırmacılar tarafından toplanmıştır (Şekil 1. Akış Şeması).

Şekil 1. Tabakalı örnekleme yöntemiyle seçilen öğrencilerin örnekleme dahil edilme şeklini gösteren akış şeması.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, veri toplamak için “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “South Oaks Kumar Tarama Ölçeği”, “Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği” olmak üzere üç form kullanılmıştır. Nokta konup “Aşağıda bu formlar hakkında daha detaylı bilgi yer almaktadır.” yazılabilir.

Tanıtıcı Bilgi Formu

Üniversite öğrencilerinin sosyodemografik özelliklerini ve kumar oynama öykülerini içeren tanıtıcı bilgi formu açık ve kapalı uçlu toplam 20 soru içermektedir.

South Oaks Kumar Tarama Ölçeği (SOKTT)

Lesieur ve Blume (1987) tarafından geliştirilen ölçeğin (Lesieur ve Blume 1987), Türkçeye uyarlaması Duvarcı ve Varan (2001) tarafından gerçekleştirilmiştir (Duvarcı ve Varan 2001). Ölçek, kumar oynama şiddetini ölçmektedir. Ölçekten en yüksek 20 puan alınmakta olup, 5 ve üzeri puan patolojik düzeyde kumar oynama durumunu göstermektedir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışmasında, çalışmadığı düşünülen 3 madde yerine 2 madde uyarlanmış ve toplam 19 puan üzerinden değerlendirilme yapıldığı belirtilmiştir. Ölçekten 8 puan ve üzeri puan alanlar patolojik kumar oynayan olarak

sınıflandırılmaktadır (Duvarcı ve Varan 2001). Türkçe formun Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0,88 olup, bu örneklem grubu için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,94 olarak bulunmuştur.

Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-Kısa Form (DDGÖ)

Bjureberg (2016) tarafından duygu düzenlemede yaşanan güçlüklerin düzeyini belirlemek amacıyla geliştirilmiş olan (Bjureberg ve ark. 2016) ölçeğin Türkçeye uyarlaması Yiğit ve Yiğit (2016) tarafından gerçekleştirilmiştir (Yiğit ve Guzey Yiğit 2019). Beşli Likert tipi olan ölçek, 16 madde ve beş alt boyuttan (açıklık, kabul etmeme, stratejiler, dürtü, amaçlar) oluşmaktadır. Ölçeğin kesme puanı bulunmamaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan, duygu düzenlemede güçlük yaşandığını göstermektedir (Yiğit ve Guzey Yiğit 2019). Yapılan güvenilirlik analizi sonucu Cronbach alfa katsayısı 0,94 olup, bu örneklem grubu için 0,95 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizi, IBM SPSS Statistics 25.0 paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistikler (sayı-yüzde dağılımı) ve ölçek puan ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Regresyon analizi öncesinde tüm demografik verilerin fark testleri yapılarak, istatistiksel olarak anlamlı olanlar regresyon modeline dahil edilmiştir.

BULGULAR

Üniversite öğrencilerinin %51,6'sı kadın, %48,4'ü erkek olup, %1,6'sı evlidir. Öğrencilerin %51,7'si gelirinin giderine eşit olduğunu ve %49,5'i gelir kaynağının ailesi olduğunu bildirmiştir. Öğrencilerin %42,5'i büyükşehirde yaşamaktadır (Tablo 1).

Üniversite öğrencileri kumar oynama öykülerine göre incelendiğinde, %42'si hayatında en az bir kez kumar oynadığını ve %25,3'ü halen kumar oynamaya devam ettiğini belirtmiştir. Kumar oynamaya halen devam etmekte olan öğrencilerin %15,8'i haftada 1-3 kez, %6'sı 4-6 kez, %3,8'i altıdan fazla kumar oynadıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin %24,4'ü kumar oynamaya ilk kez arkadaşları aracılığı ile başladığını, %14,5'i internet ortamında oynadığını ve %8,7'si de ailesinde kumar oynayan birisi olduğunu bildirmiştir (Tablo 2).

Üniversite öğrencilerinin duygu düzenleme güçlükleri ölçeği toplam puan ortalaması 38,14±14,37 olup "Açıklık" alt boyutu için 4,75±2,04, "Amaç" alt boyutu için 8,86±3,28, "Dürtü" alt boyutu için 6,26±3,16, "Strateji" alt boyutu için 11,65±5,19, "Kabul etmeme" alt boyutu için 6,59±3,19 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin South Oaks Kumar Tarama Ölçeği (SOKTT) toplam puan ortalaması 1,73±2,85 ve kumar oynama devamlılığı olan öğrencilerin SOKTT toplam puan ortalaması 5,12 ±3,18 olarak bulunmuştur (Tablo 3).

Üniversite öğrencilerinin duygu düzenleme güçlükleri ile kumar oynama bozukluğu eğilimleri arasındaki ilişki incelendiğinde, duygu düzenleme güçlüğü toplam ve tüm alt

Tablo 1. Üniversite Öğrencilerinin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Sosyodemografik Özellikler	Sayı	Yüzde (%)
Yaş (Ortalama±ss)		21,51±2,36
Cinsiyet		
Kadın	387	51,6
Erkek	363	48,4
Medeni durum		
Bekar	738	98,4
Evli	12	1,6
Gelir durumu		
Gelir giderden daha az	273	36,4
Gelir gidere eşit	388	51,7
Gelir giderden daha fazla	89	11,9
Gelir kaynağı		
Ücretli işte çalışan	60	8,0
Burs alan	205	27,3
Gelirini aileden sağlayan	371	49,5
Öğrenim kredisi alan	114	15,2
En uzun yaşadığı yer		
Büyükşehir	319	42,5
İl	145	19,3
İlçe	199	26,5
Köy	85	11,3
Yurt dışı	2	0,3

SS: Standart Sapma.

Tablo 2. Üniversite Öğrencilerinin Kumar Oynama Öykülerine Göre Dağılımları

Özellikler	Sayı	Yüzde (%)
Kumar oynama durumu		
Oynamayan	435	58,0
Oynayan	315	42,0
Kumar oynamaya başlama nedeni		
Hiç oynamayan	435	58,0
Ailesi aracılığı ile başlayan	32	4,3
Arkadaşları aracılığı ile başlayan	183	24,4
Sosyal medya aracılığı ile başlayan	82	10,9
Diğer	18	2,3
Kumar oynamaya halen devam etme durumu		
Devam etmeyen	560	74,7
Devam eden	190	25,3
-Problemlili kumar oynayan (SOKTT'den 8 puan altı alan)	138	18,4
-Patolojik kumar oynayan (SOKTT'den 8 ve üzeri puan alan)	52	6,9
Kumar oynama süresi		
Devam etmeyen	560	74,7
Devam eden	190	25,3
-Haftada 1-3 kez	116	15,5
-Haftada 4-6 kez	45	6,0
-Haftada 6'nın üzeri	29	3,8
Kumar oynanılan ortam		
Devam etmeyen	560	74,7
Devam eden	190	25,3
-Ganyan ve iddaa bayı	65	8,7
-İnternet	109	14,5
-Diğer (kırathane, ev, arkadaş ortamı)	16	2,1
Kumar Türü		
Devam etmeyen	560	74,7
Devam Eden	190	25,3
* İddaa-at yarışı	65	8,7
* Kağıt oyunları	183	24,4
* Okey	82	10,9
* Çevrim içi bahis	109	14,5
* Borsa	60	8,0
* Şans oyunları	70	9,33
Ailede kumar öyküsü olma durumu		
Ailede kumar öyküsü olan	65	8,7
Ailede kumar öyküsü olmayan	685	91,3

* n katlanmıştır. SOKTT: South Oaks Kumar Tarama Ölçeği; DDGÖ: Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği. Ölçekten 8 puan ve üzeri puan alanlar patolojik kumar oynayan olarak sınıflandırılmaktadır.

Tablo 3. Üniversite Öğrencilerinin SOKTT Toplam Puan Ortalamaları ile DDGÖ Toplam ve Alt Ölçek Puan Ortalamaları

Ölçekler ve Alt Ölçekler	(Ortalama±SS)	Minimum-Maksimum
DDGÖ TOPLAM	38,14±14,37↓	16-80
-Açıklık	4,75±2,04 ↓	2-10
-Amaç	8,86±3,28 ↓	3-15
-Dürtü	6,26±3,16 ↓	3-15
-Strateji	11,65±5,19 ↓	5-25
-Kabul Etmeme	6,59±3,19 ↓	3-15
SOKTT Genel Toplam Puanı	1,73±2,85 ↓	0-12
Kumar Oynayanların SOKTT Toplam Puanı	5,12±3,18 ↓	0-12

SOKTT: South Oaks Kumar Tarama Ölçeği; DDGÖ: Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-Kısa Form; SS: Standart Sapma.

Tablo 4. Üniversite Öğrencilerinin SOKTT Toplam Puan Ortalamaları ile DDGÖ Toplam ve Alt Ölçeklerin Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki

		DDGÖ					
		Toplam	Açıklık	Amaç	Dürtü	Strateji	Kabul Etmeme
SOKTT TOPLAM	r	0,304	0,283	0,166	0,250	0,287	0,304
	p	0,001*	0,001*	0,001*	0,001*	0,001*	0,001*

SOKTT: South Oaks Kumar Tarama Ölçeği; DDGÖ: Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği. Pearson Korelasyon Analizi, *istatistiksel anlamlılık p<0,05

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin Kumar Oynama Eğilimine Etki Eden Faktörlere Yönelik Çoklu Regresyon Analizi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişkenler	β	SH	Beta	t	p	F	p	R ²
SOKTT	Sabit	0,249	0,308		0,811	0,015*			
	Açıklık	0,258	0,059	0,185	4,398	0,001*			
	Amaç	0,156	0,038	0,065	1,474	0,021*			
	Dürtü	0,024	0,041	0,027	0,593	0,553			
	Strateji	0,028	0,035	0,052	0,822	0,411			
	Kabul Etmeme	0,122	0,044	0,137	2,753	0,006*			
	Cinsiyet						39,197	0,001*	0.290
	Erkek (referans)								
	Kadın	-1,988	0,180	-0,348	-11,070	0,001*			
	Ailede kumar oynama								
Hayır (referans)									
Evet	1,768	0,315	0,174	5,610	0,001*				

β : Standardize beta, SH: Standart Hata, t: Test istatistiği, F: Model istatistikleri, R²: Açıklanan varyans oranı, *istatistiksel anlamlılık p<0,05.

boyutların (Açıklık, Amaç, Dürtü, Strateji ve Kabul Etmeme) puan ortalamaları arttıkça kumar oynama bozukluğu eğiliminin de arttığı belirlenmiştir (p<0,05) (Tablo 4).

Öğrencilerin kumar oynama bozukluğu eğilimleri üzerine etki eden faktörleri belirlemek için çoklu regresyon modeli oluşturulduğunda, DDGÖ'nin alt boyutlarından "Açıklık" (t=4,398; p<0,05), "Amaç" (t=1,474, p<0,05) ve "Kabul Etmeme"nin (t=2,753, p<0,05) kumar oynama bozukluğu üzerinde istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü bir etkisi olduğu görülmektedir. Ayrıca modelde öğrencinin erkek cinsiyetinde olmasının ve ailesinde kumar oynayan birinin olmasının kumar oynama bozukluğu üzerinde etkisi olduğu belirlenmiştir. Buna göre kadınların erkeklere göre kumar oynama bozukluğu puanları -1,988 birim daha düşüktür ($\beta=-1,988$). Ailesinde kumar oynayan biri olduğunu ifade eden öğrencilerin puanları ailesinde kumar oynayan birinin olmadığını ifade eden öğrencilere göre 1,768 birim daha yüksektir ($\beta=1,768$). Üniversite öğrencilerinin duygu düzenlemede yaşadıkları güçlük durumu (açıklık, kabul etmeme ve amaç), erkek cinsiyetinde olma ve ailesinde kumar oynayan birinin varlığı kumar oynama eğilimlerini (%29 oranında) yordamaktadır (R²=0,290) (Tablo 5).

TARTIŞMA

Kumar oynama bozukluğu, özellikle genç yetişkin popülasyonda daha sık görülmektedir (Nowak 2018, Secades-Villa ve ark. 2016). Pandemi ile birlikte daha yoğun biçimde kullanılmaya başlayan uzaktan eğitim sürecinde internet ile daha çok iç içe olma nedeniyle üniversite öğrencileri arasında çevrim içi kumar oynama eğiliminin arttığı bildirilmektedir (Oksanen ve ark. 2022). Bu bilgiden hareketle, üniversite öğrencilerinde duygu düzenleme güçlüğü ve kumar oynama eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan bu araştırma, üç

farklı ilde yer alan üç farklı devlet üniversitesinde yüz yüze yürütülmüştür. Araştırmaya katılan 750 üniversite öğrencisinin, cinsiyet bakımından benzer oranlarda ve yaş ortalamaları itibarıyla (21,51±2,36) genç yetişkinlik döneminde olduğu, dolayısıyla kumar oynama bozukluğu için risk altında olan bir grupta yer aldığı söylenebilir. Çalışmalar, erkek cinsiyet, erken yaşta kumar oynama süre ve sıklığının yüksek olmasının, ayrıca ailede kumar oynama varlığının ilerleyen dönemlerde problemlerle kumar oynama sorunu oluşturabileceğini ortaya koymaktadır (Grant ve Chamberlain 2020, Kam ve ark. 2017, Nowak ve Aloe 2014, Sharman ve ark. 2019). Nitekim yapılan regresyon analizinde de erkek olmanın kumar oynama eğilimini arttırdığı, ailede kumar oynayan birinin varlığı durumunda da kumar oynama eğiliminin arttığı görülmektedir. Literatür ile benzer biçimde (Engwall ve ark. 2004, Nowak 2018, Petry ve Weinstock 2007) bu çalışmada da öğrencilerin yaklaşık yarısı hayatında en az bir kez kumar oynadığını ve dörtte biri halen kumar oynamaya devam ettiğini ifade etmiştir. Aslında Türkiye'de kumar oynama ve kumar oynatma yasal değildir. Ancak, gelişen teknoloji ve artan internet kullanımı ile kontrol ve denetlemenin daha zayıf olduğu çevrim içi kumarın her geçen gün hızla yayıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim bu çalışmada da öğrencilerin yaklaşık altıda biri (%15,5) kumarı haftada 1-3 kez internet ortamında oynadıklarını belirtmiştir. Konuya ilişkin olarak yapılmış bir çalışmada çevrim içi kumar oynayanlarda patolojik kumar oynama eğiliminin yüksek olabileceğine dikkat çekilmiştir (Gainsbury 2015). Kumar oynama siteleri artmaya devam ettikçe, yani bireylerin kumar oynamaya ulaşımı kolaylaştıkça, ortam ile yakın temasta olan üniversite öğrencilerinde patolojik kumar oynama davranışının da artacağı düşünülmektedir. Nowak (2018) tarafından Amerika'da yapılan bir çalışmada, üniversite öğrencilerinde patolojik kumar oynama oranı %10,23 olarak bulunmuştur (Nowak 2018). Bu çalışmada da SOKTT ölçek puan ortalamasına göre, üniversite öğrencilerinin %25,3'ü kumar

oynamakta (SOKTT 8 puan altı) ve %6,9'u patolojik düzeyde kumar oynamaktadır (SOKTT 8 ve üzeri puan). Pandemi döneminde oluşan kısıtlamalar nedeniyle öğrencilerin çoğunun evde kalmak ve derse devam için uzun süre çevrim içi (online) olmak zorunda olması bu sonucun oluşmasının bir nedeni olmuş olabilir.

Üniversite öğrencileri, DDGÖ'nün strateji, kabul etme, dürtü alt boyutlarından ortalamanın altında bir puan alırken, amaç alt boyutundan ortalamaya yakın bir puan almıştır. Başka bir anlatımla öğrencilerin; olaylar karşısında duygusal tepkileri anlayabildikleri ve kabul ettikleri, uyumlu duygu düzenleme stratejilerine erişebildikleri, ancak olumsuz duygular yaşandığında amaç odaklı davranmada güçlük yaşama eğilimlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin duygu düzenleme güçlüğü amaç alt boyutu ile kumar oynama eğilimleri arasında güçlü pozitif bir ilişki saptanmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, dörtte biri kumar oynamaya devam eden ve %6,9'u patolojik düzeyde kumar oynayan öğrencilerin, olumsuz duygular yaşadıklarında amaç odaklı davranmada yaşadıkları güçlükler nedeniyle kumar oynama eğilimlerinin devam ettiği söylenilebilir. Bu durumun gelecek çalışmalarda daha detaylı olarak araştırılması ve kumar oynama eğilimi yüksek olan öğrenciler için yaşadıkları olumsuz duygular karşısında amaç odaklı davranma becerilerini geliştirmeye yönelik müdahaleler yapılması önerilir.

Üniversite öğrencilerinde duygu düzenleme güçlüğü ve kumar oynama bozukluğu toplam ve alt ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı, orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır. Bir başka deyişle, öğrencilerin duygu düzenleme güçlüğü arttıkça kumar oynama bozukluğu eğilimi de artmaktadır. Birçok psikopatoloji modelinde yer aldığı üzere, duygu düzenleme güçlüğü olan bireylerin duygularından kaçmak veya hissedilen (olumsuz) duygunun şiddetini azaltmak için sıklıkla uyumsuz davranışlarda bulunduğu ve bunun da patolojik kumar oynama gibi bir dizi bozuk davranış örüntüsü için risk oluşturduğu öne sürülmektedir (Jauregui ve ark. 2016, Sancho ve ark. 2019). Shead ve ark. (2008) kumar oynama bozukluğunun, kişinin ruh halini değiştirme, yani olumsuz duygusal durumları hafifletme ve olumlu duygulanım elde etme beklentisiyle doğrudan ilişkili olduğunu ileri sürmektedir (Shead ve ark. 2008). Bağımlılık davranışı ile birlikte beyinde ödül mekanizmasının aktive olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin her ne sebeple olursa olsun yaşadıkları olumsuz duygusal durumu hafifletmek için daha kolay ulaşılan kumar oynama davranışına eğilim gösterdiklerini söylemek yanlış olmayacaktır.

Alanyazın çalışmaları incelendiğinde, patolojik düzeyde kumar oynayanlarda kumar oynamayanlara kıyasla daha fazla duygu düzenleme güçlüğü gözlemlendiğini ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur (Estévez ve ark. 2021, Rogier ve Velotti 2018). Ergenler ile yapılan sınırlı sayıdaki çalışma bulguları bu araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Marchica ve ark. 2019). Üstelik olumsuz duygular

yaşandığında amaç odaklı davranmada güçlük yaşayan öğrencilerin bu eğilimi gösteriyor olması bu çıkarımı anlamlı kılacaktır. Öğrencilerin duygu düzenleme güçlüğü amaç alt boyutu ile kumar oynama eğilimleri arasında pozitif bir ilişki saptanmıştır. Yapılan regresyon analizinde de, amaç odaklı davranmada yaşanan güçlük kumar oynama eğilimini etkileyen bir değişken olarak belirlenmiştir. Üniversite öğrencileri bulunduğu gelişimsel özellikler nedeniyle (kimlik karmaşası, aileden ayrılma, karşı cinsle ilişki kurma gibi) hedeflere odaklanmada zorlanabilmekte bu yüzden duygularını düzenlemede güçlük yaşayabilmektedir (Calado ve ark. 2017b). Araştırmalar, ergenlerin yetişkinlere kıyasla kumar sorunu yaşama olasılığının 2 ile 4 kat daha fazla olduğunu göstermiştir (Rahman 2012, Volberg 2010).

Öğrencilerin DDGÖ'nün "Açıklık" ve "Kabul Etmeme" alt boyut puanları ile kumar oynama bozukluğu toplam puanı arasında bir ilişki olduğu görülmektedir. Açıklık; duygusal tepkileri anlamama ve anlamlandırılmama olarak tanımlanırken, Kabul Etmeme; duygusal tepkilerin kabul edilmemesi olarak anlamlandırılmaktadır (Yiğit ve Guzey Yiğit 2019). Bu çalışmada da benzer sonuçlar bulunmuştur. Nitekim yapılan regresyon analizinde öğrencilerin duygusal tepkilerini anlamaması ve kabul etmemesi kumar oynama bozukluğu eğilimini etkileyen önemli değişkenler olarak belirlenmiştir. Toneatto ve arkadaşlarının (2009) kumar oynayan bireyler ile yapmış oldukları çalışmada da benzer şekilde patolojik düzeyde kumar oynayan bireylerin duygularını tanımakta ve anlamlandırmakta güçlük yaşadıkları belirtilmiştir. Bu sonuca göre, üniversite öğrencilerinin duygularını tanımda güçlük yaşaması ve kabul etmemesi kumar oynama davranışının altında yatan bir neden olarak gösterilebilir (Toneatto ve ark. 2009).

Araştırmalar, gençlerin olumsuz duygularını yönetmede güçlük çektiğini ve olumsuz duygusal durumları yaşarken davranışlarını kontrol edemediklerini ve olumsuz duygulardan kurtulmanın bir yolu olarak dürtüsel bir şekilde kumar oynama eğilimi gösterdiklerini ortaya koymaktadır (Ciccarelli ve ark. 2021, Marchica ve ark. 2019). Bu bilgiyi destekler nitelikte, bu çalışmada da DDGÖ'nün "Dürtü" alt boyutu ile kumar oynama eğilimi arasında ileri derecede anlamlı bir ilişki bulunmuştur. DDGÖ'nün "Dürtü" alt boyutu, olumsuz duygular yaşandığı sırada dürtü kontrolünde yaşanan güçlüğü göstermektedir (Rugancı ve Gençöz 2010). Buna göre, öğrenciler yaşadıkları olumsuz duygular karşısında uyumlu duygu düzenleme stratejilerini kullanmakta güçlük çektiğinde kumar oynama eğilimlerinin arttığı düşünülse de yapılan regresyon analizinde dürtüsel davranma ve stratejilere erişememenin kumar oynama eğilimini etkileyen bir değişken olmadığı görülmüştür. Bulgular bütüncül değerlendirildiğinde, öğrencilerin duygularını düzenleme ya da olumsuz duyguları bastırmanın bir yolu olarak kumar oynamayı tercih ettikleri düşünülebilir. Dahası, öğrencilerin yaşayacağı olumsuz duygusal durumlar, patolojik kumar oynama davranışının

başlamasını ve sürdürülmesini destekleyerek, bireyin daha istikrarlı ve şiddetli kumar oynama davranışı sergilemesi ve bunu sürdürmesi ile sonuçlanabilir (Atkinson ve ark. 2012, Estévez ve ark. 2022, Wong ve ark. 2018). Bu çalışmada yapılan regresyon analiz sonuçları da göstermiştir ki, öğrencilerin duygu düzenlemede yaşadıkları güçlük durumu (açıklık, kabul etmeme ve amaç), erkek cinsiyetinde olma ve ailede kumar oynayan birinin varlığı kumar oynama eğilimlerini (%29 oranında) yordamaktadır.

Son olarak, araştırmadan elde edilen bulgulara göre, kumar oynama bozukluğu için yüksek riskli bir grup olan üniversite öğrencilerine yönelik duygu tanımlama ve yönetimine odaklanan önleme programları geliştirmenin önemli olduğu söylenebilir.

SONUÇ

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, üniversite öğrencilerinde kumar oynama eğiliminin riskli düzeyde olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca, duygu düzenleme gücü arttıkça, kumar oynama eğiliminin de arttığı görülmektedir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, farklı popülasyonlarda kumar oynama eğilimini değerlendiren araştırmalar yapılması, öğrencilerde kumar oynama bozukluğu konusunda farkındalık yaratılması, düzenli taramaların, değerlendirmelerin ve önleme çalışmalarının yürütülmesi önerilir. Ayrıca, kumar oynama gibi riskli davranışlara yönelimi azaltmak amacıyla, özellikle genç yetişkinlere yönelik duygularını tanıma ve düzenleme, bireysel baş etme becerilerini ve boş zaman değerlendirme aktivitelerini geliştirme ile ilgili eğitimler planlanması ve düzenli olarak yürütülmesi, kampüs içi ve dışında üniversite öğrencilerinin yeni deneyimler kazanabilecekleri güvenli ortamların oluşturulması önerilir.

KAYNAKLAR

- Aldao A, Nolen-Hoeksema S, Schweizer S (2010) Emotion-regulation strategies across psychopathology: A meta-analytic review. *Clin Psychol Rev* 30: 217–37.
- American Psychiatric Association (2013) *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5)*. Fifth Edition. Washington, DC: American Psychiatric Association.
- Atkinson J, Sharp C, Schmitz J ve ark. (2012) Behavioral activation and inhibition, negative affect, and gambling severity in a sample of young adult college students. *J Gambl Stud* 28: 437–49.
- Azevedo NP, Santos P, Sá L (2023) Gambling disorder among Porto's university students. *Healthcare* 11: 2527.
- Bjureberg J, Ljótsson B, Tull, MT ve ark. (2016) Development and validation of a Brief Version of the Difficulties in Emotion Regulation Scale: The DERS-16. *J Psychopathol Behav Assess* 38: 284–96.
- Calado F, Griffiths MD (2016) Problem gambling worldwide: An update and systematic review of empirical research (2000–2015). *J Behav Addict* 5: 592–613.
- Calado F, Alexandre J, Griffiths MD (2017a) Prevalence of adolescent problem gambling: A systematic review of recent research. *J Gambl Stud* 33: 397–424.
- Calado F, Alexandre J, Griffiths MD (2017b) How coping styles, cognitive distortions, and attachment predict problem gambling among adolescents and young adults. *J Behav Addict* 6: 648–57.
- Ciccharelli M, Nigro G, D'Olimpio F ve ark. (2021) Mentalizing failures, emotional dysregulation, and cognitive distortions among adolescent problem gamblers. *J Gambl Stud* 37: 283–98.
- Çakmak S, Tamam L (2018) Kumar Oynama bozukluğu: Genel Bir Bakış. *Bağımlılık Dergisi* 19: 78–97.
- Duvarcı İ, Varan A (2001) South Oaks Kumar Tarama Testi Türkçe Formu güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Türk Psikiyatri Derg* 12: 34–45.
- Engwall D, Hunter R, Steinberg M (2004) Gambling and other risk behaviors on university campuses. *J Am Coll Health* 52: 245–56.
- Estévez A, Jáuregui P, Lopez-Gonzalez H ve ark. (2021) The severity of gambling and gambling related cognitions as predictors of emotional regulation and coping strategies in adolescents. *J Gambl Stud* 37: 483–95.
- Estévez A, Jauregui P, Momeñe J ve ark. (2022) Hopelessness in gambling disorder: Relationship with affect, alexithymia and gambling motives in young adults. *Int Gambl* 1–15.
- Gainsbury SM (2015) Online Gambling addiction: The relationship between internet gambling and disordered gambling. *Curr Addict Rep* 2: 185–93.
- Geniş B, Aksu H (2020) İntihar girişimi ile acil servisine başvuran kumar bağımlılığı olgusu. *Bağımlılık Derg* 21: 92–8.
- George S, Jaisooriya T, Nair S ve ark. (2016) A cross-sectional study of problem gambling and its correlates among college students in South India. *BJPsych Open* 2: 199–203.
- González-Roz A, Fernández-Hermida JR, Weidberg S ve ark. (2017) Prevalence of problem gambling among adolescents: A comparison across modes of access, gambling activities, and levels of severity. *J Gambl Stud* 33: 371–82.
- Grant JE, Chamberlain SR (2020) Gambling and substance use: Comorbidity and treatment implications. *Prog Neuropsychopharmacol Biol Psychiatry* 99: 109852.
- Gratz K, Roemer L (2004) Multidimensional assessment of emotion regulation and dysregulation: Development, factor structure, and initial validation of the Difficulties in Emotion Regulation Scale. *J Psychopathol Behav Assess* 26: 41–54.
- Jauregui P, Estévez A, Urbiola I (2016) Pathological gambling and associated drug and alcohol abuse, emotion regulation, and anxious-depressive symptomatology. *J Behav Addict* 5: 251–60.
- Kam SM, Wong ILK, So EMT ve ark. (2017) Gambling behavior among Macau college and university students. *Asian J Gambl Issues Public Health* 7: 2.
- Lesieur HR, Blume SB (1987) The South Oaks Gambling Screen (SOGS): A new instrument for the identification of pathological gamblers. *Am J Psychiatry* 144: 1184–8.
- Marchica LA, Mills DJ, Derevensky JL ve ark. (2019) The role of emotion regulation in video gaming and gambling disorder. *Can J Addict* 10: 19–29.
- Mills DJ, Nower L (2019) Preliminary findings on cryptocurrency trading among regular gamblers: A new risk for problem gambling? *Addict Behav* 92: 136–40.
- Nowak DE, Aloe AM (2014) The prevalence of pathological gambling among college students: A meta-analytic synthesis, 2005–2013. *J Gambl Stud* 30: 819–43.
- Nowak DE (2018) A Meta-analytical synthesis and examination of pathological and problem gambling rates and associated moderators among college students, 1987–2016. *J Gambl Stud* 34: 465–98.
- Oksanen A, Hagfors H, Vuorinen I ve ark. (2022) Longitudinal perspective on cryptocurrency trading and increased gambling problems: A 3 wave national survey study. *Public Health* 213: 85–90.
- Ögel K (2010) *Alkol ve Madde Kullanım Bozuklukları: Tanı, Tedavi ve Önleme*. İstanbul, Yeniden Yayınları s: 7.
- Petry NM, Weinstock J (2007) Internet gambling is common in college students and associated with poor mental health. *Am J Addict* 16: 325–30.

- Rahman AS, Pilver CE, Desai RA ve ark (2012) The relationship between age of gambling onset and adolescent problematic gambling severity. *J Psychiatr Res* 46: 675–83.
- Rogier G, Velotti P (2018) Conceptualizing gambling disorder with the process model of emotion regulation. *J Behav Addict* 7: 239–51.
- Rugancı RN, Gençöz T (2010) Psychometric properties of a Turkish version of the Difficulties in Emotion Regulation Scale. *J Clin Psychol* 66: 442-55.
- Sancho M, de Gracia M, Granero R ve ark. (2019) Differences in emotion regulation considering gender, age, and gambling preferences in a sample of gambling disorder patients. *Front Psychiatry* 10.
- Secades-Villa R, Martínez-Loredo V, Grande-Gosende A ve ark. (2016) The relationship between impulsivity and problem gambling in adolescence. *Front Psychiatry* 7.
- Sharman S, Butler K, Roberts A (2019) Psychosocial risk factors in disordered gambling: A descriptive systematic overview of vulnerable populations. *Addict Behav* 99: 106071.
- Shead NW, Callan MJ, Hodgins DC (2008) Probability discounting among gamblers: Differences across problem gambling severity and affect-regulation expectancies. *Pers Individ Dif* 45: 536–41.
- T. C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı. (2017) Faaliyet raporu. 10 Eylül 2023'te http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/2017_Faaliyet_raporu.pdf adresinden indirilmiştir.
- Tice DM, Bratslavsky E, Baumeister RF (2001) Emotional distress regulation takes precedence over impulse control: If you feel bad, do it! *J Pers Soc Psychol* 80: 53–67.
- Toneatto T, Lecce J, Bagby M (2009) Alexithymia and pathological gambling. *J Addict Dis* 28: 193-8.
- Torrado M, Bacelar-Nicolau L, Skryabin V ve ark. (2020). Emotional dysregulation features and problem gambling in university students: A pilot study. *J Addict Dis* 38: 550-66.
- Volberg RA, Gupta R, Griffiths MD ve ark. (2010) An international perspective on youth gambling prevalence studies. *Int J Adolesc Med Health* 22: 3–38.
- Winters KC, Stinchfield RD, Botzet A ve ark. (2002) A prospective study of youth gambling behaviors. *Psychol Addict Behav* 16: 3–9.
- Wong DFK, Zhuang XY, Jackson A ve ark. (2018) Negative mood states or dysfunctional cognitions: Their independent and interactional effects in influencing severity of gambling among Chinese Problem gamblers in Hong Kong. *J Gambl Stud* 34: 631–45.
- Yiğit İ, Guzey Yiğit M (2019) Psychometric Properties of Turkish Version of Difficulties in Emotion Regulation Scale-Brief Form (DERS-16). *Curr Psychol* 38: 1503–11.